

melyet az egymagos Pentiumok esetében egyébként már két éve bevezettek. A többi kétmagosból elhagyták a HT-t, így azok csak két szálat kezelnek. Az AMD várhatóan a második félévben mutatja be Toledo kódnéven futó, kétmagos otthoni processzorát, mely támogatja az SSE3 utasításkészletet. Jó hír, hogy a chip a ma is használatos, 939 tűs alaplapra illeszkedik majd, így különösebb beruházás nélkül fejleszthetik az Athlon 64 tulajdonosok gépüket kétmagos monstrummá.

www.index.hu, www.origo.hu

Vetélkedő

Magyar tudósok
I. rész

A *Firka* 2005-2006. évfolyamának minden számában hat-hat *magyar tudóst* mutatunk be. A feladat az, hogy a megadott megvalósításokat helyesen társítsátok a tudósok nevéhez. Ezen kívül a hat tudós valamelyikéről, tetszés szerint kiválasztva, írjatok egy oldalnyi érdekes ismertetőt, faliújság cikket. Válaszaitokat elektronikus formában, az ismertetővel együtt kérjük, küldjétek be a szerkesztőségünk e-mail címére: emt@emt.ro mindig a következő *Firka*-szám megjelenéséig (az utolsót 2006. június 10-ig) *Vetélkedő* címmel. Csatolva küldjétek be még az adataitokat is: név, osztály, lakcím (postai irányítószámmal), telefon, vezető tanárotok neve, iskolátok megnevezése és címe, az iskola telefonszáma. A válaszokat pontozzuk, a legmagasabb pontszámot elért tanulókat díjazzuk (a fődíj egy egyhetes nyári táborozás), és nevüket a következő évfolyam első *Firka* számában közöljük! Csak egyénileg lehet versenyezni!

<i>A tudós neve</i>	<i>Rövid életrajz</i>
1. Apáczai Csere János (Apáca, 1625. jún. 10. – Kolozsvár, 1659. dec. 31.)	Filozófiai és pedagógiai író, tanár. A magyar művelődés, nevelésügy és tudomány egyik kiemelkedő úttörője. Utrechttben, 1653-ban írta fő művét; ez az első olyan magyar nyelvű tankönyv, amely a hasznos és szükséges ismereteket tudományos igénnyel, korszerűen rendszerbe foglalta
2. Méhes Sámuel (Kolozsvár, 1785. jan. 30. – Kolozsvár, 1852. márc. 29.)	Tanár, nyomda- és laptulajdonos, író szerkesztő, az MTA levelező tagja (1836). 1809-ben Kolozsvárt a református kollégiumban tanított. 1831-től 1848-ig kiadta és szerkesztette az Erdélyi Híradó, ill. Nemzeti Társalkodó c. lapot. Kéziratban maradt kétkötetes fizikakönyve (1807).

3. Bolyai Farkas
(Bolya, 1775. febr. 9. –
Marosvásárhely,
1856. nov. 20.)	Kollégiumi tanár, kiváló matematikus, az MTA levelező tagja (1832). Göttingenben a Gausszal folytatott eszmecsere hatással voltak érdeklődési körének kialakulására. 1804-től a marosvásárhelyi ref. kollégium matematika-fizika-kémia szakos tanára 1851-ig, nyugdíjazásáig.
4. Jedlik Ányos
(Szimő, 1800. jan. 11. –
Győr, 1895. dec. 13.)	Természettudós és feltaláló, bencés szerzetes, a kísérleti fizika kiváló művelője és oktatója, egyetemi tanár, az MTA tagja. Kémiai, elektrokémiával, elektromosságtannal és optikai kísérletekkel foglalkozott. Az első tisztán elektromágneses hatás alapján működő elektromotor megalkotója volt.
5. Brassai Sámuel
(Torockószentgyörgy,
1797. jún. 15. – Kolozsvár,
1897. jún. 24.)	Polihisztor, egyetemi tanár, az MTA tagja. Volt főúri nevelő, nyelvmester, zenetanár, könyvtáros, a kolozsvári unit. kollégium tanára; 1872-től 1884-ig, nyugalomba vonulásáig a kolozsvári egyetemen a matematika tanára, de előadta még az általános nyelvtudományt és a szanszkrit nyelvet is.
6. Bolyai János
(Kolozsvár, 1802. dec. 15.
– Marosvásárhely,
1860. jan. 27.)	Minden idők egyik legeredetibb gondolkodású matematikusa. Filozófiai nézeteit is megfogalmazta utópisztikus társadalomtudományi művében. Az abszolút geometriát tartalmazó korszakalkotó dolgozata 1832-ben jelent meg latin nyelven.
-

Eredmények/megvalósítások

- a) a nemeuklideszi geometria megteremtője (Appendix),
a modern gravitációelmélet előkészítője, az Údvtan szerzője
- b) forgó mágnesrúd (delejvillamos forgony), rezgő fémrugó,
higany felületén végig sikamló hullámok, karcolt üvegrács, elektromos szikra
- c) botanika, mennyiségtan, általános nyelvtudomány, logika, nyelvek, közgazdaságtan,
bankismeret, pedagógia
- d) Philosophiae Naturalis Methaphysica, Physica (generalis, specialis),
a Magyar Tudós Társaság levelező tagja
- e) Theoria parallelarum, Tentamen
- f) Magyar Encyclopaedia

Kovács Zoltán

Tartalomjegyzék

Tanévkezdési gondolatok a természettudományok oktatásáról	3
Természetkutató Tábor – 2005	4
Fizika	
Nemlineáris jelenségek a fizikában – I.	5
Áramlások, örvények és egyéb érdekes jelenségek – VII.	13
Érdekes fizika kísérletek – I.	26
Alfa-fizikusok versenye	32
Fizika – képregény	34
Kitűzött fizika feladatok	35
Megoldott fizika feladatok	37
Vetélkedő – I.	41
Kémia	
Kémiai biztonság – biztonságos, érdekes kémia	19
Kísérletek	25
Kitűzött kémia feladatok	35
Megoldott kémia feladatok	36
Híradó	39
Informatika	
Súgók (helpek) írása Windows alatt	9
Tények, érdekességek az informatika világából	24
Honlap-szemle	28
Érdekes informatika feladatok – XI.	29
Kitűzött informatika feladatok	36
Számítástechnikai hírek	40

*A helikopter őse, a „lebegő kerék”
Martin Lajos gépe a kolozsvári múzeumban*